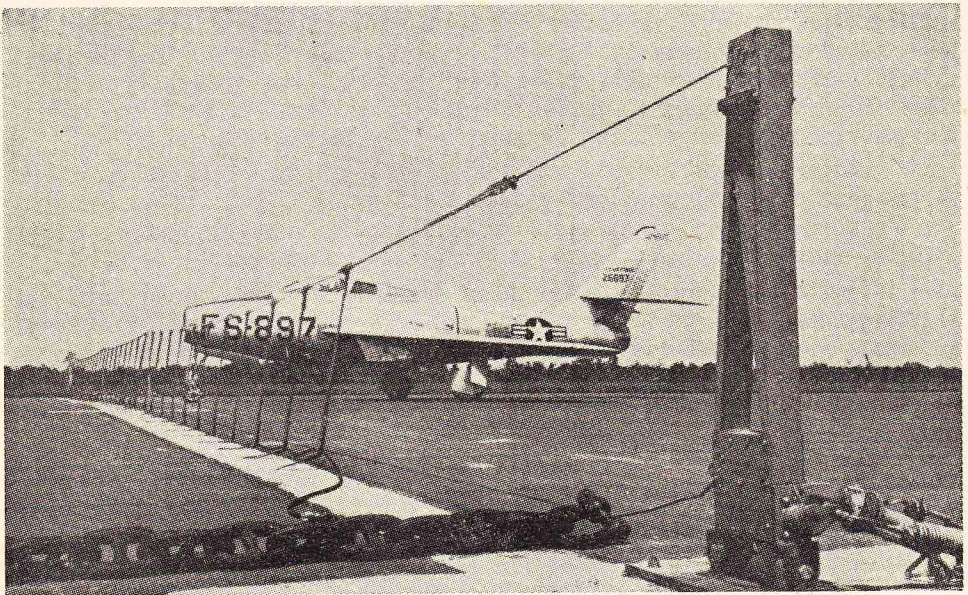

IZ INOSTRANIH ARMIJA

SAD I ZEMLJE AMERIČKOG KONTINENTA

MREŽA ZA ZAUSTAVLJANJE MLAZNIH AVIONA

U Farmingdeju, država Njujork (SAD), puštene su u pogon tri zaštitne ograde na avionskim pistama, kojima se upravlja sa daljine. Ove nove »mlazne mišolovke«, napravljene od najlona, impregniranog platna i čeličnog kabla, kao i lengerskog lanca, po ceni od 125.000 dolara, u stanju su da zaustave mlazni lovac-bombarder *Thunderstreak*, ili izviđački avion *Thunderflash*, pri prinudnom spuštanju, ili prekidu poletanja — na otstojanju koje je za više od polovine manje od onoga koje je potrebno za normalne avionske kočnice. Avion *F-84-F Thunderstreak*, koji drži novi preookeanski rekord brzine od 652 milje na čas, dekolira i spušta se brzinom od 150 milja na čas. Ova nova sprava sprečiće svaki mlazni avion da pređe ivicu poletno-sletne staze, kao i udese koji se dešavaju pri prinudnom spuštanju ili prekidu poletanja.

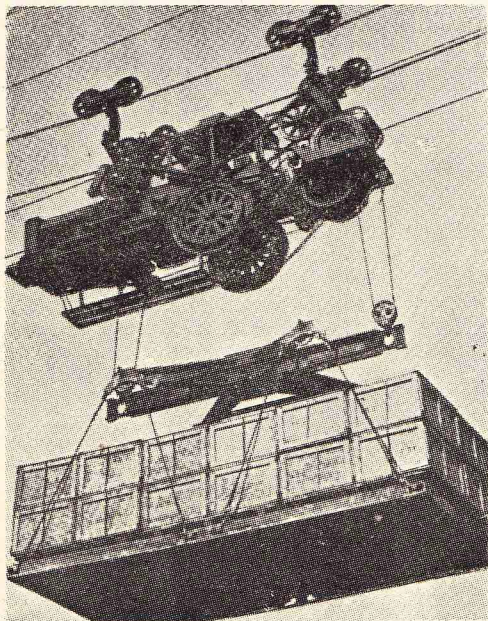

Mlazna mišolovka sastoji se od jednog lengerskog lanca težine oko 35.000 kg, koji je vezan sa mrežom (visine oko 1,80 m) od najlona, impregniranog platna i čeličnog kabla. Mreža normalno leži ravno na tlu, preko avionske poletno-sletne staze. U sitnom deliću sekunde, kontrolor vazdušnog saobraćaja na aerodromu, sa svoje kule, može da podigne prepreku električnim upravljanjem sa daljine, podizanjem čeličnih stubova sa svake strane piste. Između ovih stubova nalazi se teška najlonska mreža koja hvata avionski točak na kljunu i pomoću vertikalnih pantljika od uvoštenog platna podiže čelični kabl koji leži na pisti. Kabl, koji hvata

glavne točkove stajnog trapa, zakačen je sa svake strane piste za težak lengerski lanac dužine 150 m, koji svojim otporom stvara silu kočenja aviona.

(US Naval Institute Proceedings, septembar 1955)

VAZDUŠNI TRAMVAJ

U SAD je usavršen novi tip »vazdušnog tramvaja« koji može da prenositi teret od 15-20 tona — brzinom od oko 45 km na čas. Ovo je zvanično objavljeno od strane Ministarstva vojske.

Ovo se sredstvo može primeniti naročito za prevoz tovara preko vodenih tokova, a izgrađeno je na sistemu paralelnih čeličnih kablova, koji se naslanjaju na čelične kule visine oko 30 m i obrazuju šine za *Skycars* (»nebeska kola«) sa sopstvenim pogonom pomoću benzinskog motora od 135 KS.

Ovo vozilo ima zasada posadu od 2 čoveka.

(Military Review, septembar 1955)

FRANCUSKA I ZEMLJE BENELUKSA

FRANCUSKA I PROIZVODNJA NUKLEARNOG ORUŽJA

Francuska novinska agencija *Agence France Presse* prenela je 13 aprila 1955 izjavu predsednika vlade Edgara Fora, da Francuska neće proizvoditi hidrogensku bombu i da će se posvetiti izučavanju primene nuklearne energije isključivo u mirnodopske svrhe.¹⁾

Međutim, bez obzira na zvaničan stav vlade, u izvesnim vojnim krugovima došlo je do otvorene polemike i kritikovanja gore pomenute odluke i do zastupanja teze da Francuska treba i mora da proizvodi nuklearno oružje.

Otišlo se i dalje, pa je vodeći francuski vojni časopis objavio uvodni članak pukovnika Deboa, u kome on zastupa gore pomenutu tezu²⁾.

S obzirom da se iz svega toga vidi da ceo taj problem u Francuskoj još nije rešen, dajemo izvod iz članka — bez komentara — kao poučan primer negativnog odraza kada državna i vojna politika nisu usklađene i ne predstavljaju jedinstvenu celinu.

*

Atomsko oružje danas čini sastavni deo naoružanja. Smatra se čak da moć postojećih blokova zavisi naročito od njihovog atomskog potencijala, zaliha proizvedenih bombi i samog kapaciteta proizvodnje.

¹⁾ Vidi »Vojno delo« br. 6/55 — str. 80-81.

²⁾ Les armes atomiques et la défense nationale par le colonel E. J. Debau, *Revue de Défense nationale*, jul 1955.

Rušeća moć atomskih bombi je takva da ona ostavlja klasično naoružanje daleko iza sebe i menja taktičke i strategijske koncepcije koje su dosada važile. Kod bombe A, neposredno dejstvo vazdušnog pritiska i toplote ekvivalentno je količini od 20.000 tona običnog eksploziva, a kod bombe H količini od 10.000.000 tona. Ovome treba dodati momentalna i docijnja radioaktivna dejstva. Uzimajući u obzir samo ova prva dejstva, može se konstatovati da jedna »skromna« atomska bomba od 20 k. t. odgovara količini od više hiljada komada klasičnih avionskih bombi i stotinama hiljada artiljerijskih zrna srednjeg kalibra. U pogledu cena koštanja nema upoređenja: atomska ili hidrogenska bomba, proizvedena u seriji, koštala bi otprilike 400 miliona franaka, dok 100.000 zrna kalibra 155 mm, koštaju 4 milijarde; što se tiče transporta, atomska bomba zahteva samo jedan avion, dok hiljade bombi ili artiljerijskih zrna zahtevaju upotrebu mnogobrojnih aviona ili artiljerijskih oruđa i saradnju ogromnog ljudstva.

Pisac smatra da ovo i objašnjava odluku britanske vlade da pristupi fabricaciji termonuklearnih bombi. Ubuduće ovo naoružanje neće biti samo privilegija dveju velikih svetskih sila, i ući će u vojnu opremu zemalja srednje moći, pošto je Velika Britanija pokazala da jedna zemlja slične moći kao Francuska, i sa približnom ekonomskom snagom i načinom stanovništva, može da podnese teret naučnog istraživanja i izrade nuklearnih bombi. Prema »Manchester gardijanu« i Švedani su takođe odlučili da snabdu svoju armiju nuklearnim oružjem.

Po mišljenju pisca potrebno je da se i u Francuskoj čuju glasovi vojnika koji zahtevaju atomsko naoružanje, jer su se izvesni krugovi ogradili od takvog zahteva i to verovatno oni koji su posle poraza iz juna 1940, zamerili vojnicima da su pripremili poslednji rat. Ti isti krugovi su pokušali da objasne uzroke poraza nedostatkom mašte francuskih kadrova i velikim zakašnjenjem u naoružanju.

Izgleda, nastavlja pisac, da danas jedino vojni krugovi izvlače pouke iz pomenutog poraza. Ne radi se, što se tiče njih, ni o problemu nezavisnosti ni veličine Francuske, za koje probleme oni ne mogu garantovati ništa više od ma kog drugog francuskog građanina, već se to odnosi na njihovu želju da ispune svoj zadatak: *vojna priprema zemlje* — u okviru opšteg plana narodne odbrane. Vojnim krugovima pada u delokrug da obuče i organizuju vojsku i da stave u dejstvo oružje koje im je vlada stavila na raspoloženje. Ali njima ostaje i drugi važan zadatak, da, s obzirom na veliku odgovornost koju bi imali za vreme rata, još u vreme mira zahtevaju ona sredstva i oružje koje smatraju potrebnim za ispunjenje postavljenih zadataka.

*

Iznoseći dalje da je vojska ta na koju se u slučaju neuspeha svaljuje krivica za rdavo, rešavanje problema koji zahtevaju saradnju cele nacije, pisac podvlači da se radi na prvom mestu o tome da se tačno odredi šta se ustvari podrazumeva pod narodnom odbranom, kao i obaveze koje se smeju zahtevati u ovoj oblasti od svakog Francuza.

Dalje, ne spada u kompetenciju vojnih krugova da odrede visinu kredita koje treba svake godine dodeliti narodnoj odbrani, ali njihova je dužnost da zahtevaju da im se u okviru one sume koju odredi Parlament da najbolje oružje. Ne radi se tu toliko o pitanju prestiža ili nezavisnosti Francuske, koliko o osnovnoj logici, a naročito o poštenju prema francuskoj omladini koja može biti pozvana da se žrtvuje.

Doklegod su SAD i Rusija jedine imale atomsko oružje, moglo se dopustiti da se Francuska uzdrži od fabricacije nuklearnih bombi — opredeljena u jedan od postojećih blokova ona koristi atomsku moć velike sile kojoj se ona pridružila; usamljena, po mišljenju pisca, ona i onako ne može, sa ili bez atomske bombe da se odupre agresiji. Ali zar ova svetska situacija ne može da se izmeni? Evropa može ponovo da povрати svoju nezavisnost, bilo voljom evropskih nacija, bilo što bi je dve velike sile napustile. Trka u naoružanju mogla bi ponovo da se razvije u Evropi i Francuska da se nađe u situaciji koja joj je poznata pre 1944 i između dva svetska rata. Da bi smanjili opasnost zbog ponovnog nemačkog naoružanja, zar ne bi bilo pametno da se još sada obezbedi vojna nadmoćnost pomoću nuklearnog oružja, pita se pisac.

Prošao je period početka stvaranja i prvog razvoja ovog oružja za masovno uništenje, te je moralna strana, na koju se filozofi isuviše pozivaju da bi osudili moderno oružje, spasena. Pisac smatra da su Francuzi uzeli inicijativu »krstaškog rata« za mir koji se razvijao između dva rata, ali je jedini rezultat bio taj da Francusku stavi u potčinjen položaj. Katkada, da bi opravdali isključivanje atomskog oružja, izvesni pisci ga klasiraju među ofanzivna oružja, kao da postoji neka podela na ofanzivna i defanzivna. Sve oružje učestvuje i u odbrani i napadu i jedino je pitanje načina njegove upotrebe. Nuklearno oružje pripada, bez razlike, i jednoj i drugoj vrsti, tako da može da služi kako u napadu, tako i u odbrani. Sve dok opšte razoružanje ne bude ostvareno, ili dok se ne sprovede ograničenje naoružanja uz efikasnu kontrolu, Francuska se, po mišljenju pisca, mora obezbediti u pogledu narodne odbrane. Naime, odbrana koja ne bi raspolagala atomskim naoružanjem, bila bi sposobna da obezbedi unutrašnju sigurnost zemlje, u ulozi »policiskih snaga«, ali ne bi bila opremljena da protivstane agresiviji preduzetoj snažnim naoružanjem, ili prosto pretnjom da se ovo upotrebi. Jer, primorane da u odbrani kao i u napadu primene rastresiti raspored, takve snage ne mogu da nametnu protivniku isti raspored, te mu ostavljaju punu slobodu pri pregrupisanju njegovih snaga, za napad na tačke koje je izabrao.

Pisac naglašava da je narodna odbrana vrlo složena i sastoji se u skupu mnogobrojnih aktivnosti. Industriksi potencijal u njoj je značajan faktor, ali vojne snage ipak predstavljaju odlučujući element. Pošto je doneta odluka da se da prioritet instalacijama za nuklearnu opremu sa ciljem industriskog korišćenja, trebalo bi još predvideti i brzi prelaz ove nove industrije na ratnu proizvodnju i dozvoliti francuskim vojnim inženjerima da prate radove velikih kompanija koje će međusobno podeliti instalacije francuske nuklearne opreme. Najzad, izgleda da francusko nuklearno oružje, nastavlja pisac, treba da postoji bar u stanju prototipova da bi se moglo prići njegovoj fabricaciji u slučaju rata, ako bi, međutim, brzina napadača ostavila za to dovoljno vremena.

Sadašnje rešenje, smatra pisac, predstavlja svetski »status kvo« za više godina, što je svakako rizik. Besumnje da je on bio uzet u ocenu i odluka je usledila vodeći o njemu računa. Ali, ma kakav bio period koji nailazi, odgovornost pripada rukovodstvu francuske narodne odbrane, bilo da ograniči zadatke Armije na sredstva kojima raspolaže, bilo da pruži armijama potrebno naoružanje za tačno određene zadatke.

D. L.

FRANCUSKO MIŠLJENJE O OFICIRU VEZE

U poznatom francuskom časopisu za pitanja iz oblasti veze izišao je članak u kome se razmatra kakav treba da bude savremeni oficir jedinice veze. Članak nije potpisan, te samim tim predstavlja mišljenje redakcije. Stoga ga donosimo u izvodu bez ikakvog komentara.

Poznato je da je ranije, u toku borbe, ističe se na početku članka, starešina mogao jednim pogledom da obuhvati i prati razvoj operacija i da svoj uticaj na njih izrazi jednostavnim, vizuelnim ili akustičnim sredstvima veze, odnosno premeštanjem samog osoblja i sredstava veze.

Sadašnje prostranstvo bojišta, njegova udaljenost i raznovrsnost zemljišta, raznolikost kopnenih, vazduhoplovnih i pomorskih snaga koje učestvuju u borbi, vatrena moć koja utiče na veće međusobno odvajanje pojedinih jedinica i koja povećava dubinu bojišta, uticali su da starešina, u cilju rukovođenja preduzetom akcijom, ima potrebu za sve tačnijim, elastičnijim i moćnijim sredstvima veze. Počev od najvišeg komandanta pa do jedinica u prvoj liniji, veze predstavljaju, takoreći, nervni sistem bez koga bi savremena armija bila paralizovana.

*

Dovesti u vezu dvojicu ili više udaljenih saradnika u toku borbe nije, kaže se dalje u članku, samo stvar upotrebljenog sredstva za vezu, niti je lice koje njime rukuje samo običan tehničar. Bez obzira na to o kakvom se sredstvu radi, njegova vrednost leži u čoveku koji njime rukuje, odnosno u poverenju koje on ima prema

tom sredstvu. Čovek je taj koji treba da ga uvede, razradi i oživi. Oficir jedinice veze predaje staranje nad dotičnim sredstvima osoblju koje ima zadatak da po svaku cenu obezbedi vezu za koju je zadužen, pa bilo da je u pitanju linijaš koji treba da postavi telefonske linije u toku same borbe, ili radista koji mora da nastavi sa radom i ako je njegovo mesto opkoljeno, odnosno kurir koji treba da dostigne primaoca naređenja. Zakašnjenje samo jednog naređenja može da ima za posledicu to da snabdevanje hranom stigne u nezgodan čas, tj. da zakasni, da jedna jedinica kasno stupi u borbu ili da neki ranjeni vojnici ne budu evakuisani. Vezista ima često nezahvalnu, mada uvek plemenitu, ulogu da održi vezu; nedostatak u ljudstvu i materijalnim sredstvima za vezu, napominje se u članku, ne treba nikad da bude razlog za neizvesnost i sudbinu jedne jedinice čije komandno mesto više ne odgovara. Vezista je borac poslednje stope zemljišta i stoga ljudstvo za ovu službu mora biti odabrano.

Sredstva za vezu su složena, raznovrsna i, nezavisno od uloženog staranja oko njihovog održavanja, osetljiva; njihov doprinos zavisi od načina njihove upotrebe. Bez obzira na to da li se radi o žičanim ili radiosredstvima, odnosno sredstvima sa elektromagnetskom detekcijom, pa čak i prevoznim sredstvima i elektrogenim sa, verovatno, uskoro i infra-crvenim grupama, aparati su ostavljeni na milost i nemilost nekom nedostatku (defektu), bilo usled eksplozije granate koja je prekinula žicu, kondenzatora koji je otkazao, antene koja se prelomila usled vetra, zbog nekog kvara u elektrogenoj grupi, odnosno zbog neispravnog prijema itd.

U članku se zatim podvlači da na oficiru jedinice veze leži zadatak da detaljno upozna sredstva veze kako bi iz njih mogao izvući što veću korist, odnosno da organizuje obuku ljudstva koje će rukovati ovim sredstvima. Važno je da ovaj oficir jedinice veze zadrži u svojim rukama važnija i osetljivija sredstva za potrebe starešine za čiji račun radi; zatim da predvidi manevar svog ljudstva i sredstava kako bi se mogao suprotstaviti svakoj iskrslj situaciji taktičke ili tehničke prirode. Radi se o tome, ističe se dalje u članku, da kod oficira jedinice veze bude sjedinjeno osećanje za čoveka, kao što je to slučaj kod oficira drugih rodova, sa potpunim poznavanjem osobina svog materijala (sredstava za vezu).

*

Jedinica veze nema samo zadatak da uspostavi tehničku vezu između pojedinih jedinica; njen se rad prostire i preko svih stepena komandovanja, pa i najviših. Oficir jedinice veze nalazi se na taj način, još od početka svoje oficirske službe, na mestima koja mu omogućavaju da dobije širi uvid na celinu operacija, da prati razvoj manevra, učestvuje u sadejstvu pojedinih rodova vojske, i da se često sa njima savetuje u pogledu uspostave i održavanja njihove međusobne veze.

U takvim uslovima poznavanje problema i osobina pojedinih rodova vojske, kao i njihovog sadejstva u borbi, daje posebnu odliku službi oficira jedinice veze. Raspoloživi ovakvim poznavanjem i razvijajući se docnije na komandnim položajima jedinica veze, takav oficir ima mogućnosti da stekne široko vojno obrazovanje. To ga obrazovanje, s druge strane, osposobljava da se kasnije orijentise ka visokim vojnim i ratnim školama, tako da jednog dana zauzme položaj komandanta jedinice veze ili postane tehnički savetodavac svog komandanta i neposredno učestvuje u pripremi i razradi manevra.

Oficir jedinice veze može docnije postati i inženjer, mada se u tom slučaju radi o njegovom čisto tehničkom i naučnom obrazovanju, a ne više o nekom daljem produbljanju znanja potrebnog jednom trupnom starešini. Zbog obuke i rada sa regrutima, komandovanje ne može da sve svoje oficire uzdigne na viši naučni nivo u oblasti elektriciteta ili telekomunikacija. Međutim, jače obdareni pojedinci imaju mogućnosti da i dalje nastave naučno usavršavanje bez ikakve štete po svoje vojno obrazovanje. Sama služba oficira jedinice veze, kaže se na kraju članka zahteva mnogo osećanja za čoveka, samoodricanja, čvrstinu karaktera, smisao za zajednički rad, temeljno i sigurno stručno znanje.

HOLANDIJA POBOLJŠAVA SVOJU VOJNU OPREMU

U ekspozeu povodom budžeta holandskog Ministarstva narodne odbrane, odnosno njegove raspodele, resorni ministar M. Staf dao je izvjesna objašnjenja u pogledu vojnih rashoda. On je istakao da su tehnička poboljšanja opreme i materijala, a naročito kupovina brzih aviona, doveli do povećanja rashoda koji nisu bili predviđeni. Održavanje jačine i kvaliteta vazduhoplovnih snaga na savremenom nivou, kao i korišćenje dirigovanih raketa u PA odbrani, zahtevaće takve rashode, podvlači ministar Staf, koji se neće moći ostvariti bez brisanja drugih stavki u opštem budžetu, sem ukoliko se sam budžet za Narodnu odbranu ne poveća, odnosno ne izdejstvuje povećanje pomoći iz inostranstva.

Prelazeći na međunarodnu situaciju, Staf je izjavio da će razgovori između Istoka i Zapada, s obzirom na još uvek postojeće razlike u gledanju na pojedine komplikovane međunarodne probleme, biti dugi i teški. Stoga je potrebno, po njegovom mišljenju, da Holandija nimalo ne smanjuje svoj doprinos opštoj odbrani Zapada i da ne propusti ništa što bi moglo poboljšati efikasnost njenih oružanih snaga. Ministar je ujedno dodao da razne službe NATO-a ispituju sada uticaj tehničkog razvoja — naročito korišćenja atomske energije u vojne svrhe — na organizaciju, opremu i upotrebu oružanih snaga. Međutim, kako se mišljenja pojedinih zemalja — članica NATO-a po ovom pitanju jako razilaze, to pre početka iduće godine ne treba očekivati neko ujednačeno gledište i direktive iz glavnog štaba oružanih snaga ove organizacije u tom smislu.

Što se tiče PA odbrane, Staf je izjavio da se otsada mora računati sa avionima koji prelaze dva do tri puta brzinu zvuka i lete na visini od 20-30 km. On je dalje rekao da danas postoji efikasno sredstvo za borbu protiv neprijateljskih bombardera — dirigovana raketa (projektil) — koje se još uvek usavršava. Holandija danas može nabaviti, nastavio je Staf, jedino rakete švajcarske proizvodnje i stoga je odlučeno da se kupi jedna baterija ovih raketa kako bi se na njoj moglo obučavati i specijalizovati prvo ljudstvo. Činjenica da u bliskoj budućnosti PA odbrana treba da bude opremljena dirigovanim raketama imala je za posledicu, rekao je na kraju Staf, da se izučavanju korišćenja dirigovanih raketa poklanja prilična pažnja u PA školi *Beneluks*, u Lombarzojdu.

(*La Nation Belge*, 23 septembar 1955)

ŠVAJCARSKA

MIŠLJENJE HOLANDSKOG GENERALA O ŠVAJCARSKOM VOJNOM VAZDUHOPLOVSTVU

Jedan od poznatih švajcarskih časopisa doneo je septembra ov. god. članak u kome prenosi izjavu generala Krulsa, bivšeg vrhovnog komandanta holandskih oružanih snaga, datu holandskom nedeljnom listu *Elseviers Weekblad*, u kojoj ovaj iznosi svoje mišljenje o stanju vojne organizacije, tenkova i vojnog vazduhoplovstva u Švajcarskoj armiji. Pošto je istakao izvjesna pozitivna dostignuća u švajcarskoj vojsci, general Kruls se kritički osvrnuo i na neke njene nedostatke, naročito u pogledu stanja švajcarskog vojnog vazduhoplovstva. Pisac ovog članka, pošto je preneo pojedine delove izjave generala Krulsa i prihvatio neke njegove zamerke kao opravdane, pokušava da mu odgovori na izvjesna mesta u izjavi sa kojima se ne slaže.

General Kruls se naročito zadržao na stanju švajcarskog vojnog vazduhoplovstva. On je mišljenja da bi Švajcarska, s obzirom na svoj specifičan položaj, u cilju pružanja hitne i neposredne podrške svojim armijama, bar u početnoj fazi rata, morala da raspolaze dovoljno snažnim vazduhoplovnim snagama. Da bi mogla da ispuni ovaj zadatak Švajcarska, po mišljenju generala Krulsa, mora da računa ne samo na savremeniji vazduhoplovni materijal od onog kojim danas raspolaze, već i na brojno znatno jače vazduhoplovstvo. On ide toliko daleko da se pita da li danas Švajcarska uopšte raspolaze sistematski organizovanim vojnim vazduhoplovstvom. General Kruls upozorava Švajcarsku da ne preценjuje pomoć koju bi eventualno mogla dobiti sa strane i da, nezavisno od toga, saradnja sa stranim vazduhoplovnim snagama ne može i ne sme biti improvizovana, već potpuno uvežbana kao

što je to slučaj i kod kopnenih armija. Na kraju, general Kruls izražava svoje čuđenje što švajcarska privatna industrija ne nailazi na podršku zvaničnih krugova u pogledu ispitivanja i usavršavanja savremenog naoružanja, naprimer, dirigovanih raketa za PAO.

General Kruls najzad dolazi do zaključka da bi Švajcarska morala da poveća broj srednjih tenkova i da raspolaze brojno mnogo jačim vojnim vazduhoplovstvom. Prema njegovom mišljenju, Švajcarska se danas nalazi u dilemi da li da odobri potrebne kredite za ovo ili da smanji svoje oružane snage. Kako se zasada ne predviđa ovo drugo rešenje, ostaje jedina mogućnost da se Švajcarska armija opremi svim potrebnim naoružanjem. General Kruls se pozitivno izrazio o švajcarskim vojnim postrojenjima i zaključio je da rešenje problema na koje je ukazao može samo da učvrsti neutralnost Švajcarske.

Pisac ovog članka, u odgovoru generalu Krulsu, ukazuje na to da se priprema eventualne saradnje, u formi praktičnog vežbanja sa stranim oružanim snagama, ne slaže sa neutralnim stavom Švajcarske. Holandija, kaže on dalje, kao zemlja — članica NATO-a, razmatra ovo pitanje iz sasvim različitog aspekta. Međutim, pisac prihvata kao dobronamerne primedbe generala Krulsa po pitanju potrebe razvoja i daljeg usavršavanja švajcarskog vojnog vazduhoplovstva, pošto i on smatra da ono, u poređenju sa vazduhoplovnim snagama drugih malih zemalja, zauzima jedno od zadnjih mesta, mada su njegovi efektivni potpuno u srazmeri sa brojem švajcarskih divizija koje računaju na njegovu podršku i saradnju za vreme rata. Vođenje savremenog rata ne sastoji se više, ističe pisac, u pojedinačnim i izolovanim vazdušnim intervencijama, već u pružanju efikasne pomoći kopnenim snagama. Ako se uzme u obzir činjenica, nastavlja on dalje, da izvestan procenat švajcarskih aviona može biti izbačen iz borbe usled akcije neprijateljskog vazduhoplovstva, još u prvoj fazi agresije, onda se mora priznati da švajcarsko vazduhoplovstvo ne raspolaze potrebnim brojem eskadrila koje bi predstavljale neophodan minimum za izvršenje njegovih zadataka u prvim danima, odnosno nedeljama eventualnog rata.

Najzad, pisac članka ukazuje na činjenicu da su iznosi, koji se svake godine dodeljuju Švajcarskoj armiji, isključivo namenjeni na to da je osposobe kako bi mogla da odgovori svom zadatku u slučaju rata. Ne bi trebalo dopustiti, zaključuje pisac, da ekonomski razlozi dovedu u pitanje ono što bi u slučaju rata moglo biti odlučujuće.

(*La Dépêche de l'Air*, Lausanne, septembar 1955)

ZAPADNA NEMAČKA

NAORUŽAVANJE ZAPADNE NEMAČKE

Na učinjeno pitanje od strane organa NATO-a, zapadnonemačka vlada izjavila je da za osnivanje Armije zapadnonemačka vlada neće biti u stanju da podnese veće izdatke od budžetom predviđenih 9 milijardi maraka, ukoliko nemačka valuta bude zadržala svoju stabilnost. Ovaj je proračun učinjen na bazi pretpostavke da će za obrazovanje nemačkih oružanih snaga biti potrebno oko tri godine.

Sa američke strane, oprema za prvu popunu 6 nemačkih divizija već je spremna za preuzimanje. Ovo se, pre svega, odnosi na teško naoružanje i opremu kao što su: tenkovi, avioni, topovi, kao i teški pionirski materijal i sredstva za vezu. Ovaj će materijal SAD besplatno ustupiti Zapadnoj Nemačkoj.

Zapad od Rajne, kod Kajzerslauterna, Amerikanci podižu veliki logor za ratni materijal u vrednosti od 250 miliona dolara. Izgradnja tog logora trajaće 4 godine i u njemu će biti zaposleno 42.000 ljudi.

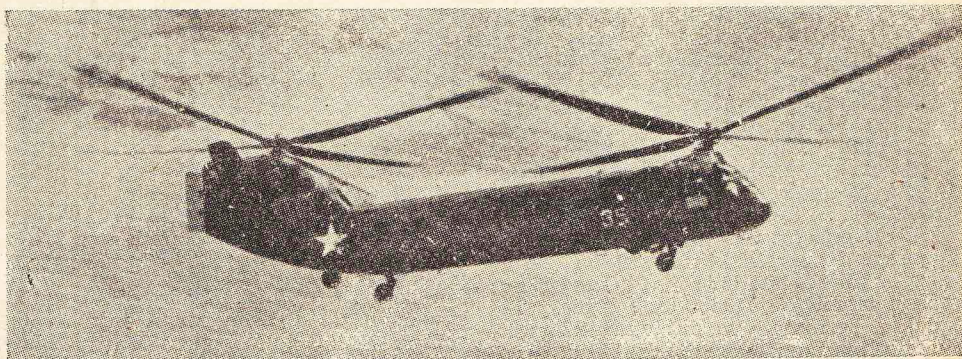
(*Allgemeine Schweizerische Militärzeitschrift*, septembar 1955)

SSSR

NOV SOVJETSKI TRANSPORTNI HELIKOPTER

Pojava novog sovjetskog transportnog helikoptera velike tonaže, u okviru vazduhoplovne parade 3 jula o. g. u Moskvi, izazvala je živo interesovanje svih prisutnih. Mada su u paradi učestvovala samo četiri nova helikoptera, strani posmatrači pretpostavljaju da se, verovatno, radi o njihovoj seriskoj proizvodnji.

Iako se dosada helikopter *Piasecki YH-16*, snabdeven sa dva motora *Pratt & Whitney R-2180* od 1.650 KS, smatrao kao najsavršeniji model, izgleda da novi sovjetski helikopter ne zaostaje ni najmanje iza njega kako u pogledu težine i nosivosti, tako ni po svojim dimenzijama. Jedan sovjetski nedeljnik objavio je članak, pod naslovom »Leteći vagon«, posvećen novom helikopteru koji će, kako se u članku kaže, biti samo preteča jednog još većeg modela.

Novi helikopter snabdeven je sa dva četvorokraka rotora, koji se obrću u suprotnom pravcu, a koje pokreću dva motora smeštena u repu (pisac ovog članka misli da su u pitanju motori *ASH-82* od 1.850 KS). Zadnji deo repa novog sovjetskog helikoptera je jako uzdignut, a podešen je da se njegov pod može otvoriti (spustiti) tako da služi kao utovarna rampa koja omogućuje da se u helikopter, u kabinu dužine 16-18 m, uvedu i teža vozila. Prilikom prikazivanja u Moskvi iz ovih su helikoptera iskrcana transportna vozila za ljudstvo, laki kamioni i topovi. Prema jednoj informaciji Radio Lenjingrada, u ovakvom jednom »letećem vagonu« može se prevoziti 40 vojnika sa oružjem.

(*Interavia*, septembar 1955)

SSSR GRADI NOVE NOSAČE AVIONA

Prema vestima dobijenim iz Švedske, SSSR gradi 2 nosača aviona koji se po veličini približavaju poslednjim američkim brodovima tipa *Forrestal*.

Švedski dnevni list *Aftonbladet* javio je da se brodovi grade u Nikolajevu, na Crnom Moru. Oni navodno imaju deplasman od 55.000 tona, dužine oko 250-300 m i mašine čija je jačina 150.000 KS. Brzina im je 35 čvorova.

Američki nosač *Forrestal* dužine je 1.043 stope (preko 300 m), ima deplasman od 59.900 tona, a brzinu, takođe, 35 čvorova.

U Nikolajevu je najveće sovjetsko brodogradilište. U toku Drugog svetskog rata Nemci su tamo našli jedan nedovršen bojni brod od najmanje 35.000 tona, u vreme okupacije te oblasti u toku 1942-1943.

Dosada su nosači aviona bili građeni samo u SAD, čija ih ratna mornarica ima 101 (u početku 1955) i u Britaniji (25). Međutim, Francuska, Kanada i Australija dobijaju nosače aviona iz SAD i Britanije.

(*US Naval Institute Proceedings*, septembar 1955)

NOV SOVJETSKI MLAZNI BOMBARDER

Sovjetski avion *TsAGJ 428*, ili »ruski Komet«, mlazni bombarder za velike daljine, dug je 40-50 m i ima raspon krila od 40-55 m. On treba da prelazi 4.800 km bez spuštanja i da bude u stanju da nosi jednu hidrogensku bombu.

(*Allgemeine Schweizerische Militärzeitschrift*, septembar 1955)